

Nr 429.

Av herr Hedlund i Rådomb, om statsbidrag till ytterligare minst två vandringsrättare i Västernorrlands län.

Hushållningssällskapens möjligheter att fullgöra sina viktiga uppgifter i jordbruksnäringens och därmed hela landets tjänst bero i hög grad på tillgången av bl. a. befattningshavare med uppgift att ute i bygderna bistå jordbrukets utövare med råd och anvisningar ävensom att verkställa vissa utredningar, som äro nödvändiga för prövningen av inkomna ansökningar om statsbidrag m. m. Den uppgiften handhaves i mycket stor utsträckning och i varje fall i Norrland till alldeles övervägande delen av vandringsrättarna eller jordbruksinstruktörerna, som de kallas i hushållningssällskapsutredningens betänkande.

En knapphet på denna kategori tjänstemän i ett län innebär icke blott, att önskvärd handledning ej kan lämnas jordbrukarna, utan den kan också föra med sig, att länet gentemot län med god tillgång på denna arbetskraft blir missgynnadt vid fördelningen av statsbidrag olika län emellan. Åtminstone i Norrland torde det nämligen förhålla sig så, att vandringsrättarna planlägga huvudparten av alla de företag, för vilka statsbidrag erhålles till förbättring av ofullständiga jordbruk samt till gödselvårdsanläggningar och smärre täckdikningar. Om då i något län ett antal förrättningar få anstå därför att vandringsrättarna ej hinna med sina arbetsuppgifter, kommer ett dylikt län icke att vid nämnda fördelning erhålla den andel av statsbidragsmedel, som det kunnat få, om förrättningarna hunnit behörigen handläggas. Med hänsyn till den relativt blygsamma del kostnaderna för vandringsrättarna utgöra i medelsbehovet för hushållningssällskapet och då en mindre förstärkning av antalet vandringsrättare icke torde föra med sig en ökning av kostnaderna för hushållningssällskapets verksamhet i övrigt, synes det kunna betraktas som missriktad sparsamhet att hålla antalet vandringsrättare under vad som erfordras.

Inom Västernorrlands län, där för närvarande fem vandringsrättare finnas, har sedan åtskilliga år tillbaka antalet sådana befattningshavare visat sig vara alldeles för litet. Hushållningssällskapet har i avgivna yttranden uppskattat behovet till icke mindre än nio. En jämförelse med förhållandena i detta avseende i de närliggande länen synes giva ett klart belägg för riktigheten av uppgiften om bristen på vandringsrättare i Västernorrlands län. Antalet vandringsrättare i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län är för närvarande 15 resp. 16, 4, 5

och 7, medan antalet brukningsdelar på varje vandringsrättare i medeltal för dessa län uppgår till resp. 1220, 1584, 3801, 4863 och 3466. Disproportionen för Västernorrlands län synes uppenbar och kvarstår i ungefär samma utsträckning om man, för att i bedömningen införa även tjänsteresornas längd, tager hänsyn till relationen mellan den areal inom de olika länen, där jordbruksjorden i stort sett finnes.

I hushållningssällskapsutredningens förslag, där en ökning förordats för bl. a. Norrbottens och Jämtlands län, medan man för Västernorrlands län behållit antalet oförändrat, framträder nyssnämnda disproportion ännu mera markant.

Känt är att Västernorrlands län under normala förhållanden har att brottas med vissa försörjningssvårigheter å bl. a. landsbygden. Ett av de viktigaste sätten att mildra dessa svårigheter är en förbättring av det mindre jordbrukets produktion, och tack vare de vidgade avsättningsmöjligheter, som åstadkommit, äro förutsättningarna härför relativt goda. Härvid möta emellertid en mångfald smärre, tekniska problem, för vars lösande biträde erfordras av de småbrukskonsulenter, som vandringsrättarna i stora delar av Norrland äro. Av särskild betydelse för detta län är vidare att få ökade möjligheter att lämna biträde vid ordnande av det mindre jordbrukets betesfråga i avsikt bl. a. att få gränsdragning mellan skog och bete överallt genomförd, något som är ett villkor för den mycket viktiga frågan om intensifieringen av skogsskötseln. Utan att betesfrågan först vunnit en nöjaktig lösning saknas möjligheter för skogsbetets avlysning.

Under hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte anslå statsbidrag till ytterligare minst två vandringsrättare i Västernorrlands län och, om detta yrkande ej vinner riksdagens bifall,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att frågan om det antal vandringsrättare, som erfordras i nämnda län, upptages till förnyad prövning.

Stockholm den 23 januari 1945.

G. Hedlund.
